

Nr 234

Av herr **Kristiansson, Axel**, och fru **Olsson, Elvy**, om en allmän grupplivförsäkring.

(Lika lydande med motion nr 297 i Andra kammaren)

Samhällets lagstiftande organ har ansvar för att det finns ett ekonomiskt grundskydd som ger trygghet under uppväxtåren, vid ålderdom, sjukdom och invaliditet, familjeförsörjarens död samt vid inkomstbortfall i samband med arbetslöshet och liknande. I betydande omfattning har trygghetsskapande åtgärder genomförts efter lagstiftningsbeslut av regering och riksdag. Även om inte hela den sociala reformpolitiken uppfyller våra krav om jämlikhet och grundtrygghet utan i stället ger dem som haft de största inkomsterna den största tryggheten på ålderdomen, så kan man konstatera att samhället nått en god bit på vägen mot en lagfäst grundtrygghet.

För vissa grupper finns fortfarande ett otillfredsställande grundskydd, och det finns oformligheter i systemet som behöver rättas till. Inte förrän under senare tid har man börjat beakta frågan om änklingspension. Det är synnerligen angeläget att frågan utreds med stor skyndsamhet. Genom de snabba förändringarna beträffande försörjningsansvaret inom familjerna har förutsättningarna för nuvarande änkepension förändrats. Om hustrun rycks bort, kan den efterlevande familjen många gånger hamna i en situation som ur ekonomisk synpunkt är svårare än om mannen fallit ifrån.

Frågan om änklingspensioner utreds och följderna blir att en del av de berörda problemen kommer att lösas. Man bör i sammanhanget införa ett system innehållande försörjarpension, utvidgad förtidspension och generösare barnpensioner. Även om saken kan lösas på ett lämpligt sätt kommer det att finnas skillnader mellan olika grupper beträffande efterlevandeskyddet. Genom kollektivavtal har på en stor del av arbetsmarknaden tjänstegrupplivförsäkring tecknats för de anställda. Avtal som träffats mellan arbetsgivaren och det för ändamålet bildade Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) innehåller bestämmelser som tillförsäkrar efterlevande ett gott skydd. Även andra bolag bedriver grupplivförsäkringsverksamhet under förutsättning att ett tillräckligt stort kollektiv i varje fall anmäler sig. Då en arbetstagare som fyllt 21 men ej 55 år avlider, utgår i regel ett grundbelopp om 31 500 kronor från försäkringen. Om arbetstagaren är 55 år eller äldre reduceras beloppet. Tilläggsbelopp med högst 9 000 kronor utgår för omyndigt barn, som den avlidne har. Försäkringsbelopp utfaller i vissa fall

även vid arbetstagarens makes eller makas frånfalle. Som huvudregel gäller därvid att begravningshjälp utgår med 2 000 kronor samt halvt tilläggsbelopp med 4 500 kronor för varje gemensamt hemmavarande barn under 17 år.

Medan vissa grupper således lyckats erhålla ett gott skydd, står andra utan efterlevandeskydd. De här åberopade trygghetsåtgärderna, som uppnått genom avtal på arbetsmarknaden, borde till väsentlig del hänföras till grundtryggheten och hör därför till samhällets åtaganden. Det är inte tillfredsställande att grupper som inte genom en stark facklig position på arbetsmarknaden kan göra sin röst hörd, exempelvis hemarbetande kvinnor, ensamstående samt anställda och företagare som ej tillhör något ur försäkringssynpunkt acceptabelt kollektiv skall ställas utan ett väsentligt försäkringsskydd. Man kan inte acceptera att enbart på grund av att för vissa grupper framsteg uppnått förhandlingsvägen staten skall låta bli att lagstifta på området. Därför bör utredning företagas angående möjligheterna att införa en form av allmänt försäkringsskydd med de avtalsvägen tillkomna grupplivförsäkringarna som mönster. Därvid bör de avtalsvägen åstadkomna försäkringarna ersättas av samhälleliga. Givetvis skall alla som nu är grupplivförsäkrade garanteras med nuvarande förhållanden likvärdiga villkor. Det bör övervägas om finansieringen skall ske genom arbetsgivaravgifter och egenavgifter eller genom skattefinansiering. Eftersom man kan hänföra reformen till grundtrygghetsområdet, talar mycket för att man skall skattefinansiera reformen. Om utredning skulle visa att formen är av sådan storlek att inte det samhällsekonomiska läget medger den, bör man överväga ett successivt införande.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående införande av ett allmänt försäkringsskydd liknande det som i form av grupplivförsäkring genom kollektivavtal tillförsäkrats vissa grupper på arbetsmarknaden.

Stockholm den 24 januari 1967

Axel Kristiansson (cp)

Elvy Olsson (cp)